

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z BIOLOGII

KLASA 5

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- rozpoznaje i nazywa części rośliny (korzeń, łodyga, liść, kwiat, owoc, nasiono) przy pomocy nauczyciela;
- rozróżnia zwierzęta kręgowie i bezkręgowie;
- zna pojęcia: organizm, środowisko, przyroda żywa i nieożywiona;
- wie, że rośliny potrzebują światła i wody do życia;
- wykonuje polecenia podczas obserwacji przyrodniczych;
- zna podstawowe zasady bezpieczeństwa na lekcji biologii.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- samodzielnie opisuje funkcje części rośliny;
- rozpoznaje podstawowe grupy zwierząt (ssaki, ptaki, ryby, płazy, gady, owady);
- zna i rozumie pojęcie ekosystemu, producenta, konsumenta, destruenta;
- potrafi przedstawić prosty łańcuch pokarmowy;
- wie, jakie znaczenie dla człowieka mają rośliny i zwierzęta;
- opisuje cykl życia rośliny lub zwierzęcia.

Ocena dobra

Uczeń:

- opisuje budowę i funkcję narządów roślinnych i zwierzęcych;
- wyjaśnia, jak organizmy przystosowały się do środowiska;
- zna ogólną rolę fotosyntezy;
- rozróżnia i opisuje poziomy organizacji przyrody (osobnik, populacja, biocenoza, ekosystem);
- potrafi wykonać prosty eksperyment przyrodniczy (np. wpływ światła na kiełkowanie).

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- szczegółowo opisuje zależności w ekosystemie (sieci pokarmowe, obieg materii);
- wyjaśnia wpływ czynników środowiska (światło, temperatura, wilgotność) na organizmy;
- samodzielnie planuje proste doświadczenie biologiczne i analizuje jego wynik;
- rozumie znaczenie fotosyntezy dla życia na Ziemi;
- stosuje terminologię biologiczną poprawnie i precyzyjnie.

Ocena celująca

Uczeń:

- samodzielnie opracowuje projekt przyrodniczy (np. obserwacje przyrodnicze w terenie);
- wyjaśnia złożone zależności ekologiczne i przyczynowo-skutkowe;
- wykorzystuje wiedzę do interpretowania zjawisk spoza programu (np. zmiany klimatyczne, gatunki inwazyjne);
- podejmuje dodatkowe działania proekologiczne lub edukacyjne;
- wykazuje wiedzę wykraczającą poza program nauczania.

KLASA 6

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- zna pojęcie „komórka” i rozpoznaje jej schemat;
- wymienia podstawowe tkanki i wie, że pełnią różne funkcje;
- wymienia układy ciała człowieka;
- wie, że człowiek oddycha, odżywia się i wydalą produkty przemiany materii;
- zna zasady higieny osobistej i bezpieczeństwa.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- wskazuje różnice między komórką roślinną a zwierzęcą;
- opisuje podstawowe funkcje układów człowieka: pokarmowego, oddechowego, krwionośnego, wydalniczego;
- rozumie znaczenie odżywiania i oddychania;
- wymienia czynniki warunkujące zdrowie człowieka;
- wie, jakie są źródła zanieczyszczeń środowiska i jak im przeciwdziałać.

Ocena dobra

Uczeń:

- potrafi narysować i opisać komórkę roślinną i zwierzęcą;
- rozumie związek między budową tkanek a ich funkcją;
- opisuje obieg substancji w organizmie człowieka (krew, tlen, składniki pokarmowe);
- wyjaśnia rolę układów we współpracy organizmu;
- planuje i wykonuje proste doświadczenie biologiczne;
- rozumie znaczenie ochrony środowiska dla zdrowia.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- szczegółowo opisuje proces fotosyntezy i oddychania komórkowego;
- analizuje współdziałanie układów organizmu (np. oddechowy–krwionośny);
- omawia wpływ diety i stylu życia na zdrowie;

- samodzielnie interpretuje dane z doświadczeń;
- stosuje język biologiczny do opisu zjawisk i procesów.

Ocena celująca

Uczeń:

- projektuje i przeprowadza doświadczenie z pełną dokumentacją (cel, hipoteza, obserwacje, wnioski);
- łączy wiedzę biologiczną z chemiczną i fizyczną (np. oddychanie jako proces energetyczny);
- tworzy prezentacje, referaty lub projekty edukacyjne;
- analizuje problemy środowiskowe w ujęciu globalnym;
- aktywnie uczestniczy w konkursach biologicznych lub ekologicznych.

KLASA 7

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- zna nazwę i podstawową funkcję głównych układów organizmu człowieka;
- rozumie, że cechy dziedziczy się po rodzicach;
- potrafi podać przykłady chorób i sposoby ich zapobiegania;
- wie, że organizmy zmieniają się w toku ewolucji.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- opisuje budowę i funkcje głównych układów organizmu człowieka;
- zna podstawowe pojęcia genetyczne: gen, allel, chromosom, cecha dominująca i recesywna;
- rozróżnia populację i gatunek;
- opisuje proste zależności w przyrodzie;
- zna podstawowe zasady profilaktyki chorób.

Ocena dobra

Uczeń:

- analizuje współpracę układów organizmu (np. układ nerwowy i hormonalny);
- potrafi rozwiązać prostą krzyżówkę genetyczną;
- wyjaśnia podstawy dziedziczenia cech;
- zna przykłady przystosowań ewolucyjnych organizmów;
- rozumie znaczenie różnorodności biologicznej;
- opisuje przykłady zależności populacyjnych (konkurencja, drapieżnictwo).

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- przedstawia w sposób szczegółowy współdziałanie układów i mechanizmy regulacyjne organizmu;
- analizuje wyniki doświadczeń genetycznych i ekologicznych;
- interpretuje procesy ewolucyjne na podstawie dowodów;
- potrafi argumentować potrzebę ochrony różnorodności biologicznej;

- stosuje język biologii precyzyjnie i logicznie.

Ocena celująca

Uczeń:

- samodzielnie planuje doświadczenie lub projekt badawczy (np. analiza cech w rodzinie, obserwacje populacji);
- wyjaśnia złożone zjawiska genetyczne i ekologiczne, posługując się danymi i schematami;
- korzysta z różnych źródeł informacji naukowej;
- łączy wiedzę z różnych działów biologii;
- reprezentuje szkołę w konkursach, olimpiadach lub projektach.

KLASA 8

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- zna nazwy układów ciała człowieka;
- wie, że DNA przechowuje informację genetyczną;
- rozumie, że organizmy ewoluują;
- zna przykłady działań człowieka szkodliwych dla środowiska.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- opisuje budowę i podstawowe funkcje układów człowieka;
- potrafi podać proste przykłady dziedziczenia cech;
- zna pojęcia: mutacja, ewolucja, biotechnologia;
- rozumie znaczenie profilaktyki i szczepień;
- wymienia skutki zanieczyszczenia środowiska.

Ocena dobra

Uczeń:

- analizuje współpracę układów w utrzymaniu homeostazy;
- opisuje mechanizmy odporności organizmu;
- wyjaśnia znaczenie biotechnologii w medycynie i rolnictwie;
- przedstawia dowody ewolucji (skamieniałości, narządy homologiczne);
- interpretuje dane z wykresów i tabel biologicznych.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- planuje doświadczenia biologiczne, formułuje hipotezy i wnioski;
- omawia skutki działalności człowieka w skali lokalnej i globalnej;
- ocenia znaczenie biotechnologii i inżynierii genetycznej dla życia człowieka;
- dyskutuje o etycznych aspektach badań biologicznych;
- stosuje wiedzę w praktyce i odnosi ją do realnych problemów środowiskowych.

Ocena celująca

Uczeń:

- łączy wiedzę z biologii, chemii i fizyki w analizie złożonych procesów;
- opracowuje i prezentuje własne projekty badawcze lub ekologiczne;
- stosuje wiedzę w nowych sytuacjach (np. analiza danych naukowych, projekt biotechnologiczny);
- samodzielnie poszukuje informacji naukowych i weryfikuje ich wiarygodność;
- aktywnie uczestniczy w konkursach lub działaniach proekologicznych.